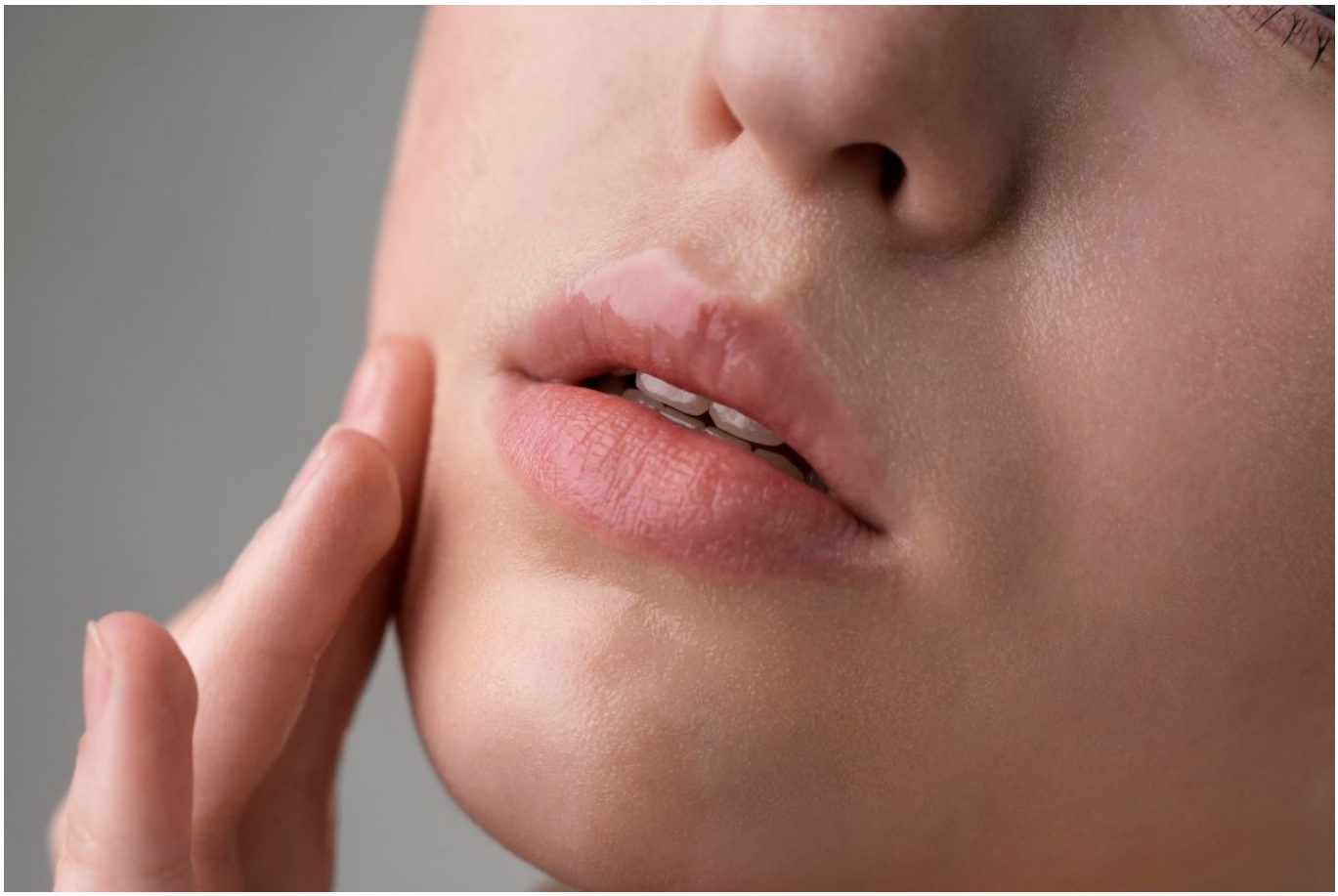
Herpes simplex virus

Zverejnené: 26. februára 2025 | Autor: Mgr. Pavlína Palušová

Herpes simplex virus (HSV) je prvým objaveným herpesvírusom, ktorý postihuje milióny ľudí na celom svete. Patrí medzi najrozšírenejšie patogény v ľudskej populácii. Existujú dva sérotypy HSV, ktoré majú veľmi podobnú štruktúru, ale manifestujú v rôznych častiach ľudského tela.

1. Herpes simplex typu 1 (HSV-1) – je pôvodcom najmä orálneho herpesu (tzv. oparu), prenáša sa najčastejšie slinami, kvapôčkovou infekciou, priamym kontaktom a spôsobuje infekcie v oblasti tváre a úst,
2. Herpes simplex typu 2 (HSV-2) – je pôvodcom genitálneho herpesu, prenáša sa najmä pohlavným stykom alebo z matky na plod počas pôrodu (tzv. neonatálny herpes) a vyskytuje sa v oblastí vonkajších pohlavných orgánov, pričom môže zasahovať aj do vnútra pošvy a na krčok maternice.

Odhaduje sa, že približne 64% svetovej populácie mladšej ako 50 rokov trpí infekciou HSV-1 a 13% populácie v

rozpätí 15 – 49 rokov vírusom HSV-2.

Primárna infekcia sa vyskytuje najčastejšie v detskom veku (do 5. roku života) buď bez príznakov alebo sa prejaví nešpecifickými príznakmi ako sú gingivostomatitída, faryngitída, kožnými léziami. Môže byť sprevádzaná horúčkou, bolesťou hlavy, hrdla alebo celého tela. Typickým prejavom sú zdurené lymfatické uzliny v blízkosti infekcie. Vírus následne zostáva v nervových bunkách v tzv. latentnej fáze, kde čaká na oslabenie imunity a znovu sa reaktivuje. Často sa opakovane objavuje pri oslabenej imunite, silnému vystavovaniu sa UV žiareniu, stresových situáciách, pri menštruácii. V dnešnej dobe sa jedná o bežnú infekciu, ktorá môže mať asymptomatický priebeh, môže sa prejaviť širokým spektrom príznakov, prípadne môže viesť k závažným komplikáciám. Ako prvé sa objavuje mravčenie, svrbenie, prípadne pálenie pery. Následne sa vytvorí opuch a jeden alebo viacero pľuzgierov. Pľuzgier môže po čase prasknúť a vytvorí sa chrasta.

Liečba opakovaných sa infekcií je najúčinnejšia, ak sa začne do 48 hodín od prepuknutia prvých príznakov a zvyčajne trvá 7 – 10 dní. Vírus nie je možné eradikovať, len inhibovať jeho replikáciu. V prípade herpetických infekcií sa používajú lokálne a systémové liečivá v závislosti od rozsahu infekcie. Lokálne sa používajú krémy s obsahom antivirotík – aciklovir, penciklovir (zabraňujú množeniu vírusu), kortikoidov – hydrokortizón (zmierňuje opuch, pomáha liečiť zápal), roztoky s antiseptickými, dezinfekčnými látkami, s liehom (vysušujú pľuzgiere, zabraňujú rozvoju infekcie), náplasti na opary (zmierňujú svrbenie, hydrokoloidné náplasti zabezpečujú tzv. vlhké hojenie, kedy sa obmedzí vznik chrást). Pri závažnejších formách sa používajú systémové liečivá vo forme tabliet alebo infúzii zo skupiny antivirotík – aciklovir, famciklovir, valaciklovir.

Pri HSV infekciách je dôležitá aj podporná liečba. Úprava stravovacích návykov a pridanie výživových doplnkov, či niektorých vitamínov a minerálov môže zmierniť priebeh ochorenia a urýchliť liečbu. Významnú rolu zohráva strava. Pacienti by sa mali vyhnúť strave bohatej na aminokyselinu (AMK) arginín, ktorá môže prispievať k množeniu vírusu (orechy – vlašské, lieskové, kešu, pistácie, semienka, mäso, strukoviny, ryby..). Na druhej strane, AMK, ktorá je prospešná pre organizmus je lyzín. Lyzín je esenciálna AMK, ktorú si telo nevie samo vytvoriť, preto je dôležité prijímať ju v strave (vajíčka, syry, zemiaky, ryby) alebo vo výživových doplnkoch. Dôležité je dopĺňanie kyseliny askorbovej, ktorá podporuje funkciu imunitného systému a zinku, ktorý zmierňuje príznaky a skracuje dobu liečby.

Dôležitým aspektom pri opakovaných HSV je prevencia. Pacienti by mali dbať na zvýšenú hygienu (používanie vlastných hygienických potrieb, dôkladné umývanie rúk, používanie vlastnej dekoratívnej kozmetiky), vyhýbanie sa ústnemu kontaktu, zdržanie sa sexuálnej aktivity, používanie ochranných prostriedkov.